

Voices through Water

Zestaw narzędzi metodologii kreatywnych i aktywistycznych

**Dofinansowane przez
Unię Europejską**

Numer projektu: 2023-1-AT01-KA220-YOU-000161835

Sfinansowano ze środków Unii Europejskiej. Jednak wyrażono tu wyłącznie poglądy i opinie autorów, które nie uszają odzwierciedlać poglądów i opinii Unii Europejskiej i OeAD-GmbH. Ani Unia Europejska, ani OeAD-GmbH nie może ponosić za nie odpowiedzialności.

Voices through water © jest objęty licencją
[Attribution-ShareAlike 4.0 International](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/)

Sceny zmian: teatr forum z celami zrównoważonego rozwoju (SDG)

Artistic, Activist, Advocacy

Warsztaty zaznajamiają uczestników z technikami teatru forum, zaczerpniętymi z Teatru Uciśnionych Augusto Boala, a dotyczą celów zrównoważonego rozwoju (SDG). Poprzez pracę w grupach, kreatywne tworzenie scen i interaktywne występy uczestnicy poznają i analizują krytycznie problemy społeczne i globalne.

Grupa docelowa

Młodzi ludzie w wieku 15-35 lat

Min. 5 - maks. 26 osób, podzielonych na mniejsze grupy po 3-7 uczestników.

Czas potrzebny

2,5-6 godzin

Środowisko

Duża przestrzeń - pomieszczenie lub na zewnątrz - w której wszystkie grupy mogą oddzielnie odbywać próby i występować

Materiały

- Prezentacja teorii (np. PowerPoint)
- Karty z SDG lub ich podsumowaniem
- Umowa o bezpiecznej przestrzeni (zob: Umowa grupowa)

Cel/zamierzenie

Celem ćwiczenia jest umożliwienie uczestnikom badania problemów i zagadnień społecznych i globalnych za pomocą metod teatru forum. Odgrywając konflikty i eksperymentując z interwencjami, uczą się wyobrażać sobie alternatywne rozwiązania i je ćwiczyć. Ćwiczenie zachęca do krytycznego myślenia, wspólnego rozwiązywania problemów, rozwijania empatii, opracowywania alternatywnych rozwiązań w odpowiedzi na realne wyzwania przedstawiane w scenkach teatralnych.

Instrukcje krok po kroku

Krok 1

Prezentacja teorii

15 min

- Krótkie wprowadzenie do celów zrównoważonego rozwoju (SDG): co to jest i dlaczego są one ważne?
- Przykład: SDG 16 (pokój, sprawiedliwość i silne instytucje): rdzenne społeczności w Kolumbii i dialog pokojowy.
- Wyjaśnij uczestnikom, że zajmą się takim SDG, który do nich przemawia, tworząc krótkie scenki za pomocą metod teatru forum.
- Pomoc wizualna: narysuj lub pokaż „krzywą teatru forum” (np. eskalacja konfliktu i transformacja).

Krok 2

Rozgrzewka

5 min

- Chodź swobodnie po sali
- Wyobraź sobie postać, która nie jest tobą (kiedy już ją sobie wyobrazisz, zatrzymaj się i podnieś rękę).
- Wybierz dla tej postaci liczbę wewnętrzną (1 = niepewny(a), bez wiary w siebie, 10 = bardzo pewny(a) siebie, bardzo bezpieczny(a)) i zewnętrzną (1 = w widoczny sposób niepewny(a), bez wiary w siebie, 10 = absolutnie pewny(a) siebie).
- Wchodź w interakcje z innymi jako ta postać (przywitaj się, przedstaw i pokaż swój „habitus” (zachowanie, postawa, sposób mówienia itd.).
- Na koniec zrzuć tę postać z siebie (wyjdziesz z roli).

Krok 3

Tworzenie scenek

25 min

Utwórzcie 3 grupy, z których każda przygotuje krótką scenkę bez happy endu. Grupy mają 20 minut na przygotowanie scenki jedno- lub dwuminutowej.

Wybierzcie jeden jasny temat z konfliktem; każdy ma odgrywać jakąś postać w stworzonej sytuacji.

Wybierzcie jeden cel zrównoważonego rozwoju (SDG), następnie grupy dostają po trzy słowa/pojęcia z poniższej listy, wokół których mają stworzyć scenkę.

- SDG 1 Koniec z ubóstwem: właściciel (domu, mieszkania), kapitalizm, samotny ojciec
- SDG 2 Zero głodu: Supermarket, marnowanie żywności, osoba ubiegająca się o azyl
- SDG 3 Dobre zdrowie i jakość życia: Fabryka, karetka, pracownik
- SDG 4 Dobra jakość edukacji: Prywatna szkoła, pochodzenie społeczno-ekonomiczne, uczeń(uczenica)/student(ka)
- SDG 5 Równość płci: kanał informacyjny, seksizm, osoba niebinarna
- SDG 6 Czysta woda i warunki sanitarne: Skażenie, prywatyzacja wody, dziewczynka
- SDG 7 Czysta i dostępna energia: Gaz, inflacja, pies
- SDG 8 Wzrost gospodarczy i godna praca: Fabryka włókiennicza, zamieszki, kierowniczką działu
- SDG 9 Innowacyjność, przemysł, infrastruktura: Inwestycje, ruch drogowy, pielęgniarka
- SDG 10 Mniej nierówności: Biurokracja, deportacja, osoba ukrywająca się
- SDG 11 Zrównoważone miasta i społeczności: Smog, korupcja, burmistrz
- SDG 12 Odpowiedzialna konsumpcja i produkcja: Producent smartfonów, wzrost konsumpcji, nastolatki pracujące w kopalni
- SDG 13 Działania w dziedzinie klimatu: Rząd, energia z węgla, rodzina
- SDG 14 Życie pod wodą: Sieci trałowe, wymieranie gatunków, rybak
- SDG 15 Życie na lądzie: Las, bioróżnorodność, rdzenna społeczność
- SDG 16 Pokój, sprawiedliwość i silne instytucje: grupy rebeliantów, dyktator, uciekające rodzeństwo
- SDG 17 Partnerstwa na rzecz celów: Bomba atomowa, sankcje ekonomiczne, prezydent

Krok 4

Występ i interwencja

1-5 h

- Każda grupa po kolei wystawia swoją scenkę.
- Scenki są odgrywane ponownie; tym razem publiczność może zatrzymać przedstawienie i interweniować:
 - a) albo wchodząc na scenę, żeby zastąpić jedną z postaci, albo
 - b) zadając występującym pytania, zanim scenka będzie kontynuowana.
- Zasada: nie można wykorzystać pozycji najwyższej władzy ciemężyciela do rozwiązywania konfliktu.
- Tylko jedna interwencja w każdej grupie w każdej rundzie; uczestnicy na scenie nie wychodzą z roli, osoby wchodzące na scenę, by kogoś zastąpić, starają się zaproponować ulepszenia lub jakąś alternatywę.
- Interwencja osoby prowadzącej: odlicz "3, 2, 1, akcja", a następnie zapytaj: Co się wydaje nie tak na scenie? Jakie jest sekretne życzenie każdej postaci? Omów z publicznością i aktorami, jakie mieli odczucia co do tej interwencji i co ona zmieniła.

Krok 5

Podsumowanie

15 min

Poświęć czas na porządne podsumowanie tego doświadczenia, omówienie go w mniejszych grupach lub na „sesji plenarnej”, w zależności od liczby uczestników.

Wskazówki dla trenera

- Zapoznaj się z literaturą na temat Teatru Uciśnionych; niezbędna jest tu bezpieczna moderacja interwencji.
- Jeśli masz mniej czasu, skup się na teorii i jednej lub dwóch rozgrzewkach, a następnie pozwól każdej grupie przygotować krótsze scenki lub scenki połączone (wspólne). W razie potrzeby ogranicz interwencje do jednej na każdą grupę.

Komentarz

Taki format jest odpowiedni do zastosowania w edukacji i na szkoleniach, tam gdzie nacisk położony jest na uczenie się przez doświadczenie i zaangażowanie społeczne. Zwracaj uwagę na dynamikę grupy, zapewnij bezpieczniejszą przestrzeń twórczej ekspresji oraz dość czasu na dokładne podsumowanie/refleksję.

Alternatywa

Możesz przeprowadzić to ćwiczenie na kilka różnych sposobów, w zależności od poziomu doświadczenia uczestników, wielkości grupy i czasu, którym dysponujecie. Np. część teoretyczną można zaprezentować w formie filmu lub slajdów cyfrowych zamiast na flipcharcie. Refleksja na koniec może przyjąć formę grupowej dyskusji zamiast indywidualnych prac pisemnych.

Źródło

Opracowała i opisała w swojej pracy magisterskiej uczestniczka Ida Bürgermeister:

· Bürgermeister, I. (2025). *Scenes of Change – An Action Research on the Application of Forum Theatre in ESD and Green Pedagogy*. Hochschule für Agrar- und Umweltpädagogik

Important literature:

· United Nations. (2015). *Transforming our World: The 2030 Agenda for Sustainable Development* [Department of Economic and Social Affairs]. <https://sdgs.un.org/publications/transforming-our-world-2030-agenda-sustainable-development-17981>

· Freire, P. (1970). *Pedagogy of the Oppressed*. <https://www.fachportal-paedagogik.de/literatur/vollanzeige.html?FId=3073910>

· Boal, A. (2013). *Übungen und Spiele für Schauspieler und Nicht-Schauspieler*. Suhrkamp Verlag.